

Agnieszka Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 46/11-12(539-540), 173-176

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Państwo i Prawo, nr 8, 2002 r.

Potrzeba dostosowania polskiego prawa karnego materialnego do postanowień Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego (w skrócie MTK) jest dyktowana zasadą komplementarności – stanowiącą fundament, na którym została oparta cała idea Trybunału oraz koncepcja Statutu. Autor artykułu „Polskie prawo karne a postanowienia Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego” dowodzi, że istotą zagadnienia jest takie ukształtowanie ustawodawstwa wewnętrznego, aby możliwa stała się ochrona suwerenności każdego państwa-strony wspieranej przez ten mechanizm. O wadze nadanej zasadzie suwerenności świadczy zamieszczenie jej już w preambule, która głosi, iż MTK ma charakter komplementarny w stosunku do krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości i w sprawach karnych. Andrzej Świątkowski w artykule „Polityka społeczna i prawo pracy wobec bezrobocia” przypomina, że jednym z najbardziej palących zagadnień współczesnej Europy jest bezrobocie. Europejski model społeczny to przestrzeń, w której powinny być realizowane ważne dla człowieka wartości: wolność, równość, godność i bezpieczeństwo socjalne. Autor przedstawia wysiłki prawne podejmowane przez Radę Europy, dla której bezrobocie ma charakter pierwszoplanowy. Tym bardziej, że po rozszerzeniu Unii na państwa Europy Centralnej i Wschodniej – w granicach UE znajdzie się ponad 500 mln ludzi. Inną plagą o charakterze globalnym zajmuje się Emil W. Pływaczewski, który pisze o „Przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy z perspektywy międzynarodowej”. Na przełomie lat 70- i 80-tych powstały pierwsze międzynarodowe inicjatywy, m.in. Interpol wydał pierwsze rezolucje na temat funduszy i transakcji związanych z nielegalnym handlem narkotykami oraz finansowaniem tego procederu.

Przegląd Sądowy, nr 7–8, 2002 r.

Analizę „Odpowiedzialności karnej za łapownictwo” przeprowadza Piotr Kardas – od chwili wejścia w życie kodeksu karnego z 1997 r. Od tego czasu datują się bowiem poważne kontrowersje wśród znawców prawa karnego oraz trudności w praktyce orzeczniczej. Narastająca fala korupcji, stanowiąca konsekwencję stosunkowo szybkiego i nie w pełni przygotowanego procesu transformacji systemu politycznego i gospodarczego, a także pojawienie się zobowiązań międzynarodowych ciążących na Polsce, spowodowały niezbędne korekty polskiego ustawodawstwa w tym zakresie. Jednym z centralnych zagadnień prawa gospodarczego publicznego oraz tej części prawa cywilnego, która odnosi się do stosunków związanych z profesjonalnym obrotem gospodarczym, jest kwestia nazwania i określenia podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą. Píše o tym Marek Szyszko w artykule „Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim”. Ograniczenie się do ekonomicznego znaczenia omawianych pojęć byłoby niewystarczające. Przede wszystkim ekonomiczne kryterium działalności gospodarczej, kwalifikujące daną jednostkę organizacyjną, jak również osobę fizyczną, do grupy podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców) jest zbyt szerokie. Dlatego wydaje się niezbędne podjęcie próby ustalenia znaczenia wymienionych pojęć na gruncie prawnym, tym bardziej, że wpływają one na zakres gwarancji prawnych zabezpieczających wolność gospodarczą oraz jej ograniczeń dopuszczalnych przez prawo.

Monitor Prawniczy, nr 14, 2002 r.

Jerzy P. Naworski w publikacji pt. „Zakres podmiotowy art. 172 § 1 Prawa upadłościowego” przedstawia zakres podmiotowego unormowania, a więc udziela odpowiedzi na pytanie, kogo może dotknąć sankcja wymieniona w art. 172 § 1 prawa upadłościowego bez precyzyjnego ustalenia jej adresatów, trudno wyobrazić sobie nie tylko stosowanie przepisu, ale także jego niewątpliwie prewencyjny charakter. Działalność gospodarcza odbywa się przede wszystkim przy wykorzystaniu formy prawnej Spółki, one stanowią główny przedmiot rozważań. O „Odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o., na podstawie art. 299 k.s.h.” pisze Paweł Jamorski. Przepisy k.s.h. poprzez nadanie spółce z o.o. osobowości prawnej, czynią ją samodzielnym podmiotem praw i obowiązków. Zasadniczo spółka w ten sposób sama ponosi pełną odpowiedzialność za zaciągnięte zobowiązania, a gwarancją jej wypłacalności powinien być co najmniej kapitał zakładowy – jako element majątku spółki. Zasadę tę przełamuje art. 299 k.s.h., który wprowadza osobistą i solidarną odpowiedzialność członków zarządu spółki za jej zobowiązania.

Przegląd Podatkowy, nr 8, 2002 r.

Po wejściu w życie kodeksu spółek handlowych przedmiotem krytyki było niedostosowanie przepisów podatkowych do nowych regulacji związanych z funkcjonowaniem spółek prawa handlowego, a w szczególności zdarzeń związanych z ich finansowaniem i restrukturyzacją. Przedmiotem artykułu Hanny Litwińczuk pt. „Restrukturyzacja i finansowanie spółek kapitałowych” jest przedstawienie zmian w tym zakresie, wprowadzonych nowelizacjami ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych. „Skutki podatkowe sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części” omawia Sławomir Krempa. Autor przedstawia skutki podatkowe transakcji sprzedaży, mającej za przedmiot przedsiębiorstwo lub jego zorganizowaną część. Analizuje konsekwencje podatkowe transakcji w podatku dochodowym od osób prawnych. Joanna Kiszka rozwija temat: „Nowelizacja ustawy VAT a model unijny”. Przedmiotem analizy jest ustawa z 15 lutego 2002 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, o zmianie ustawy o Policji oraz o zmianie ustawy Kodeks wykroczeń.

Monitor Podatkowy, nr 8, 2002 r.

Rafał Sadowski zajmuje się „Dokumentacją usług nabywanych w ramach umów o podziale kosztów”, który jest pierwszym artykułem z cyklu czterech publikacji o cenach transferowych w ujęciu praktycznym. Pierwsza poświęcona jest zasadom dokumentowania transakcji dotyczących nabycia usług od korporacyjnej centrali usługowej, tak aby dokumentacja ta skutecznie obniżała ryzyko zakwestionowania przez władze skarbowe wydatków na nabycie tych usług jako kosztu uzyskania przychodu. Dnia 1 lipca 2002 r. weszła w życie ustawa o zniesieniu Generalnego Inspektora Celnego, o zmianie ustawy o kontroli skarbowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Ryszard Kubacki w artykule „Nowelizacja ustawy o kontroli skarbowej” pisze, że ustawa ta przede wszystkim dokonuje zmian w systemie organów kontroli finansowej oraz obszernie nowelizuje ustawę o kontroli skarbowej. Ustawa wprowadza także zmiany, przede wszystkim o charakterze techniczno-redakcyjnym, do kilku innych aktów prawnych.

Przegląd Prawa Handlowego, nr 8, 2002 r.

Elektroniczne instrumenty płatnicze nie posiadają w polskim systemie prawnym regulacji o charakterze kompleksowym – dowodzi Piotr Antkiewicz w artykule „Elektroniczne instrumenty płatnicze – potrzeba regulacji obrotu”. Nieliczne przepisy poświęcone są wyłącznie kartom płatniczym i od niedawna kwestii pieniądza elektronicznego. Pomimo tego od blisko dziesięciu lat powszechnie posługujemy

się kartami płatniczymi i coraz częściej, kuszeni ofertą banków internetowych, korzystamy z usług bankowości elektronicznej. Musimy jednak pamiętać – konkluduje autor – że na co dzień posługujemy się elektronicznymi instrumentami płatniczymi, które mają jedynie szczątkowe regulacje prawne w polskim ustawodawstwie. W ostatnim dziesięcioleciu w wielu państwach rozwiniętych doszło do ponownego zdefiniowania zakresu zasady wyczerpania praw własności intelektualnej: w głównej mierze dzięki rozwojowi orzecznictwa w tej dziedzinie. Píše o tym Tomasz Sieniów w publikacji pt. „Wyczerpanie patentu – praktyka sądowa w wybranych systemach prawnych”. Zadaniem sądów było zakreślenie granic, poza którymi dalsza ochrona praw wyłącznych jest niewskazana, a nawet szkodliwa z punktu widzenia interesu państwa i konsumentów. Autor analizuje orzecznictwo dotyczące kwestii międzynarodowego wyczerpania patentu w UE, Szwajcarii, Japonii i Stanach Zjednoczonych. Dla ukazania pełniejszego obrazu statusu prawnego importu równoległego w tych systemach, w tle ukazano także orzecznictwo dotyczące wyczerpania w sferze prawa autorskiego oraz prawa znaków towarowych.

Glosa – Przegląd Prawa Gospodarczego, nr 8, 2002 r.

„Skutki wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego” to przedmiot analizy Elżbiety Bieniek-Koronkiewicz oraz Joanny Sieńczyło-Chłabicz. Autorki przypominają, że Rejestr funkcjonuje na podstawie ustawy z 20 sierpnia 1997 r. i składa się z 3 rejestrów: rejestru przedsiębiorców; rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnych; rejestru dłużników niewypłacalnych. Rejestr sądowy można określić jako prowadzoną przez sąd księgę publiczną, służącą do ujawniania przewidzianych przez prawo okoliczności – dotyczących podmiotów podlegających wpisowi. Głównym celem Rejestru jest realizacja zasady bezpieczeństwa obrotu. Jerzy Szczęśny w artykule „Spór o zasadę równości” przedstawia argumentację sędziów TK, która spowodowała, że w 2001 r. Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie z powodu niedopuszczalności wydania wyroku w sprawach wszczętych na skutek złożenia dwóch skarg konstytucyjnych. Skarżący domagali się, aby TK uznał niezgodność art. 2 pkt 2 ustawy z 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach III Rzeszy i ZSRR – z art. 32 Konstytucji, formułującym prawo do równego traktowania. Zdaniem skarżących, nierówność w traktowaniu osób skierowanych do pracy przymusowej polega na tym, że za istotne przyjęto kryterium deportacji poza granice państwa polskiego z 1939 r., a nie sam fakt pracy przymusowej. To spowodowało, że część osób wykonujących pracę przymusową, na przykład na rzecz III Rzeszy na terenie okupowanej Polski, nie może skorzystać z dobrodziejstw ustawy tylko dlatego, że nie byli deportowani.

Opracowała: *Agnieszka Metelska*